യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്.പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗം 097

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ബ്ര+ഹ്മൻ-മനസ ഏവേദ-മന്ത+ശ്ചാഡമ്/ബരം സ്യതമ് .
യതസ്-തദേവ കർമേതി വാ+ക്യാർഥാ-ദുപല+ഭ്യതേ .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ദൃഢ-ഭാവോപ-ര+ക്തേന മന-സൈവോ-ഹരീ-കൃതമ് .
മരു-ച+ണ്ഡാ-തപേ-നേവ ഭാ+സ്വരാ-വരണം പുനഃ .. 2

ബ്ര+ഹ്മാ+ത്മനി ജഗ+ത്യസ്മിൻ-മന ഏകാ-കൃതിം(ങ്) ഗതമ് .
ക്വചി+ന്ന-രതയാ രൂഢം(ങ്) ക്വചിത്.സുര-തയോ+ത്ഥിതമ് .. 3

ക്വചിദ്-ദൈ+ത്യ-തയോ+ല്ലാസി+ ക്വചി+ദ്യക്ഷ-തയോ-ദിതമ് .
ക്വചിദ്-ഗ+ന്ധർ/വതാം/ പ്രാപ്തം(ങ്) ക്വചിത്/കി+ന്നര-രൂപി ച .. 4

നാനാ-ചാരന-ഭോഭാഗ/പുരപ+ത്തന-രൂപയാ .
മ+ന്യേ വിതതയാ-കൃ+ത്യാ മന ഏവ വിജൃമ്/ഭതേ .. 5

ഏവം/ സ്ഥിതേ ശരീ-രൗഘസ്-തൃണ-കാഷ്ഠ-ലതോ-പമഃ .
ത+ദ്വി-ചാരണയാ കോ്ഠർഥോ വിചാ+ര്യം മന ഏവ നഃ .. 6

തേനേദം സർവ-മാഭോഗി ജഗദി+ത്യാ-കുലം(ൻ) തതമ് .
മ+ന്യേ ത+ദ്വ്യതി-രേകേണ പരമാത്-മൈവ ശി+ഷ്യതേ .. 7

ആ+ത്മാ സർവ-പദാ-തീതഃ(സ്) സർവഗഃ(സ്) സർവ-സംശ്രയഃ .
തത്/പ്രസാദേന സംസാരേ മനോ ധാവതി വൽഗതി .. 8

മനോ മ+ന്യേ മനഃ(ഖ്) കർമ ത+ച്ഛരീ-രേഷു കാരണമ് .
ജായതേ+ മ്രിയതേ ത+ദ്ധി നാ+ത്മനീ-ദൃ+ഗ്വിധാ ഗുണാഃ .. 9

മന ഏവ വിചാ-രേണ മ+ന്യേ വിലയ-മേ+ഷ്യതി .
മനോ-വിലയ-മാ+ത്രേണ തതഃ(ശ്) ശ്രേയോ ഭവി+ഷ്യതി .. 10

മനോ-നാമ്നി പരി+ക്ഷീണേ കർമ+ണ്യാ-ഹിത-സം/ഭ്രമേ .
മു+ക്ത ഇ+ത്യു+ച്യതേ ജന്തുഃ(ഫ്) പുനർ-നാമ ന ജായതേ .. 11

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഭഗവൻ/ഭവതാ+ പ്രോ+ക്താ ജാത-യസ്-ത്രിവിധാ നൃണാമ് .

പ്രഥമം(ങ്) കാരണം(ൻ) താസാം/ മനഃ(സ്) സദ-സദാ+ത്മകമ് .. 12

തത്/കഥം ശു+ദ്ധ-ചി+ന്നാമ്/നസ്-ത+ത്ത്വാദ്/ബു+ദ്ധി-വിവർജിതാത് .
ഉ+ത്ഥിതം/ സ്ഫാരതാം(യ്) യാതം(ഞ്) ജഗ+ച്ചി+ത്ര-കരം/ മനഃ .. 13

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ആകാശാ ഹി+ ത്രയോ രാമ വി+ദ്യ+ന്തേ വിതതാ+ന്തരാഃ .
ചി+ത്താ-കാശ+ശ്ചിദാ-കാശോ ഭൂതാ-കാശസ്-തൃതീയകഃ .. 14

ഏതേ ഹി സർവ-സാമാ+ന്യാഃ(സ്) സർവ+ത്രൈവ+ വ്യവ+സ്ഥിതാഃ .
ശു+ദ്ധ-ചി+ത്ത+ത്വ-ശ+ക്ത്യാ-തു ലബ്ധ-സ+ത്താ+ത്മതാം(ങ്) ഗതാഃ .. 15

സബാ+ഹ്യാ+ഭ്യ+ന്ത-ര+സ്ഥോ യഃ(സ്) സ+ത്താ-സ+ത്താവ-ബോധകഃ .
വ്യാപീ സമ+സ്ത-ഭൂതാനാം(ഞ്) ചിദാ-കാശഃ(സ്)സ ഉ+ച്യതേ .. 16

സർവ-ഭൂത-ഹിതഃ(ശ്) ശ്രേഷ്ഠോ യഃ(ഖ്) കാല-കലനാ+ത്മകഃ .
യേനേദ-മാതതം സർവം(ഞ്) ചി+ത്താ-കാശഃ(സ്) സ ഉ+ച്യതേ .. 17

ദശ-ദിങ്/മ+ണ്ഡലാ/ഭോഗൈ-ര+വ്യു+ച്ഛിന്ന-വപുർഹി യഃ .
ഭൂതാ+ത്മാസൗ യ ആകാശഃ(ഫ്) പവനാബ്/ദാദി/സം+ശ്രയഃ .. 18

ആകാശ-ചി+ത്താ-കാശൗ/ ദ്വൗ/ ചിദാകാശ-ബലോദ്/ഭവൗ .
ചിത്/കാരണം/ ഹി സർവ+സ്യ കാ+ര്യൗ/ഘ+സ്യ ദിനം(യ്) യഥാ .. 19

ജഡോ∫+സ്മി ന ജഡോ∫+സ്മീതി നി+ശ്ചയോ മലിന+ശ്ചിതഃ .
യ+സ്ത-ദേവ മനോ വി+ദ്ധി തേനാ-കാശാദി ഭാ+വ്യതേ .. 20

അ+പ്ര-ബു+ദ്ധാ+ത്മ-വിഷയ-മാകാശ+ത്രയ-കല്പനമ് .
ക+ല്പ്യതേ ഉപ-ദേശാർഥം പ്രബു+ദ്ധ-വിഷയം(ൻ) ന തു .. 21

ഏകമേവ പരം ബ്ര+ഹ്മ സർവ സർവാവ-പൂരകമ് .
പ്രബു+ദ്ധ-വിഷയം(ൻ) നിത്യം(ങ്) കലാ-കലന-വർജിതമ് .. 22

ദ്വൈതാ+ദ്വൈത-സമുദ്/ഭേദൈർ/വാ+ക്യ/സംദർഭ-ഗർഭിതൈഃ .
ഉപ-ദേ+ശ്യത ഏവാ+ജ്ഞോ/ ന+പ്ര-ബു+ദ്ധഃ(ഖ്) കഥം(ഞ്)ചന .. 23

യാവ+ദ്രാമാ-പ്രബു+ദ്ധ+സ്ത്വ-മാകാശ+ത്രയ-ക+ല്പനാ .
താവ-ദേവാവ-ബോധാർഥം/ മയാ+ ത്വമുപ-ദി+ശ്യസേ .. 24

ആകാശ-ചിത്താ-കാശാ+ദ്യാശ്ചി-ദാകാശ-കല+ങ്കിതാത് .
പ്രസൂതാ ദാവ-ദഹനാ+ദ്യഥാ മരു-മരീ-ചയഃ .. 25

ചിനോതി മലിനം രൂപം(ഞ്) ചി+ത്തതാം സമുപാ-ഗതമ് .
ത്രിജഗ+ന്തീ+ന്ദ്ര-ജാലാനി രചയ+ത്യാകു-ലാ+ത്മകമ് .. 26

ചി+ത്ത+ത്വ-മസ്യ മലിന+സ്യ ചിദാ+ത്മക+സ്യ
ത+ത്ത്വസ്യ ദൃ+ശ്യത ഇദം(ൻ) നനു ബോധ-ഹീനൈഃ .
ശു+ക്തൗ യഥാ രജ-തതാ നതു ബോധ-വദ്ഭിർ-
മൗർ+ഖ്യേണ ബ+ന്ധ ഇഹ ബോധ-ബലേന മോ+ക്ഷഃ .. 27

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ഉത്/
പത്തി+പ്രകരണേ ചിദാകാശ-മാഹാ+ത്മ്യം(ൻ) നാമ
സപ്ത-നവതി-തമഃ(സ്) സർഗഃ .. 97 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
2.10.2023